

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

м. Київ

№ _____

Про затвердження Положення про обов'язкові критерії
і нормативи достатності капіталу та
платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості
активів та ризиковості операцій страховика

Відповідно до статей 7, 15, 55¹, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статей 21, 28 Закону України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”, статей 31, 36 Закону України “Про страхування”, з метою встановлення обов'язкових критеріїв і нормативів достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Затвердити Положення про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика (далі – Положення), що додається.

2. Установити, що:

1) вимоги підпункту 12 пункту 12 розділу II, підпункту 6 пункту 17 розділу IV Положення не поширюються на права вимоги до перестраховиків-нерезидентів за договорами перестраховування ризиків щодо договорів страхування життя з фізичними особами, істотними умовами яких є перестраховування ризиків у перестраховика-нерезидента, що були укладені до 01 січня 2005 року включно та продовжують діяти після набрання чинності цією постановою;

2) страховики включають до суми прийнятних активів земельні ділянки як об'єкти нерухомого майна, право власності на які зареєстроване відповідно до законодавства, з урахуванням обмежень, визначених у пункті 11 Положення, наступним чином:

з дня набрання чинності цієї постанови до 30 березня 2021 року – у обсязі, що не перевищує 80 відсотків їх балансової вартості;

з 31 березня 2021 року до 29 квітня 2021 року – у обсязі, що не перевищує 60 відсотків їх балансової вартості;

з 30 квітня 2021 року до 30 травня 2021 року – у обсязі, що не перевищує 40 відсотків їх балансової вартості;

з 31 травня 2021 року до 29 червня 2021 року – у обсязі, що не перевищує 20 відсотків їх балансової вартості;

3) норматив ризиковості операцій з дня набрання чинності цієї постанови до 29 червня 2021 року включає до суми прийнятних активів цінні папери, право власності страховика на які зареєстроване відповідно до законодавства, з урахуванням вимог та обмежень, визначених у пунктах 10, 11 Положення, в таких обсягах:

цінні папери за вказаним нижче переліком – разом не більше 50 відсотків страхових резервів, з них:

акції українських емітентів – не більше 10 відсотків страхових резервів, при цьому в акції одного емітента – не більше 3 відсотків страхових резервів;

облігації підприємств українських емітентів – для страховика, який отримав ліцензію на провадження діяльності зі страхування життя, – не більше 40 відсотків страхових резервів, при цьому в облігації одного емітента не більше 10 відсотків страхових резервів, а для страховика, що здійснює страхування інше, ніж страхування життя, – не більше 30 відсотків страхових резервів, при цьому в облігації одного емітента не більше 10 відсотків страхових резервів;

акції, облігації іноземних емітентів та цінні папери іноземних держав – для страховика, який отримав ліцензію на провадження діяльності зі страхування життя, – не більше 20 відсотків страхових резервів, а для страховика, що здійснює страхування інше, ніж страхування життя, – не більше 10 відсотків страхових резервів;

облігації місцевих позик – не більше 10 відсотків страхових резервів;

іпотечні облігації, емітентом яких є Державна іпотечна установа, фінансова установа, більше ніж 50 відсотків корпоративних прав якої належать державі та/або державним банкам, – разом не більше 20 відсотків страхових резервів;

облігації міжнародних фінансових організацій для страховика, який отримав ліцензію на провадження діяльності зі страхування життя, – не більше 50 відсотків страхових резервів, а для страховика, що здійснює страхування інше, ніж страхування життя, – не більше 40 відсотків страхових резервів;

4) норматив ризиковості операцій з дня набрання чинності цієї постанови до 29 червня 2021 року включає до суми прийнятних активів інвестиції в економіку України за Напрями інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 року № 1211 (зі змінами), крім інвестування в розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітентом яких є

Державна іпотечна установа, – разом не більше 10 відсотків страхових резервів, при цьому в окремий об'єкт інвестування – не більше 5 відсотків страхових резервів.

3. Пункт 33 додатку до постанови Правління Національного банку України від 25 червня 2020 року № 85 “Про забезпечення здійснення повноважень та виконання функцій з державного регулювання та нагляду у сфері ринків фінансових послуг з питань нагляду за діяльністю учасників ринків фінансових послуг” виключити.

4. Визнати такими, що втратили чинність:

1) розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 07 червня 2018 року № 850 “Про затвердження Положення про обов’язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика”, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 06 липня 2018 року за № 782/32234;

2) розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 03 січня 2019 року № 1 “Про затвердження Змін до Положення про обов’язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика”, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 31 січня 2019 року за № 122/33093;

3) розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 08 серпня 2019 року № 1511 “Про затвердження Змін до Положення про обов’язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика”, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 24 жовтня 2019 року за № 1131/34102.

5. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування, крім підпункту 10 пункту 10 розділу II, підпунктів 4, 8 пункту 17 розділу IV Положення, які набирають чинності з 30 червня 2021 року.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Аркуші погодження додаються

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України

Положення
про обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності,
ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика

І. Загальні положення

1. Це Положення розроблено відповідно до Законів України “Про Національний банк України”, “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” (далі – Закон про фінансові послуги), “Про страхування” (далі – Закон про страхування), “Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів” (далі – Закон про обов'язкове страхування), інших законодавчих актів України з питань регулювання діяльності небанківських фінансових установ.

2. Це Положення встановлює обов'язкові для дотримання страховиками критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика.

3. Терміни, які використовуються в цьому Положенні, вживаються в таких значеннях:

1) аквізиційні витрати – витрати страховика, пов'язані з укладенням та пролонгацією договорів страхування та вхідного перестраховування та визначені у його обліковій політиці;

2) боргові цінні папери – цінні папери, а саме облігації підприємств (крім цільових облігацій), облігації місцевих позик, облігації міжнародних фінансових організацій, державні облігації України;

3) відстрочені аквізиційні витрати – обсяг аквізиційних витрат, пов'язаних з укладанням договорів страхування або вхідного перестраховування, що мали місце протягом поточного та/або попередніх розрахункових періодів, але надходження сум страхових платежів за якими належать до доходів наступних розрахункових періодів та визнаються у витратах одночасно з визнанням доходу від реалізації страхових послуг протягом строку дії цього договору страхування або вхідного перестраховування;

4) договір вхідного перестраховування – договір перестраховування, згідно з яким страховик є перестраховиком;

5) договір вихідного перестраховування – договір перестраховування, згідно з яким страховик є перестраховальником;

6) надходження сум страхових платежів – нараховані до отримання згідно з умовами договору страхування, договору вхідного перестраховування та/або законодавства страхові платежі [як сплачені, так і ті, що підлягають сплаті страхувальниками (перестраховальниками)], які відповідають ризикам, що прийняв страховик (перестраховик) згідно з умовами такого договору або законодавства, обчислені щодо кожного договору, що міститься в реєстрі (базі даних) обліку договорів;

7) непрострочена дебіторська заборгованість – дебіторська заборгованість, термін погашення якої не настав відповідно до укладеного договору або законодавства, та строк якої не перевищує 365 календарних днів з дати її виникнення (визнання);

8) нерухоме майно – житлові будинки, будівлі, споруди, а також їх окремі частини, квартири, житлові і нежитлові приміщення, щодо яких страховиком здійснено державну реєстрацію прав власності на таке нерухоме майно відповідно до законодавства;

9) норматив платоспроможності та достатності капіталу – сума прийнятних активів, яка на будь-яку дату має бути не меншою нормативного обсягу активів, який визначається відповідно до пунктів 13, 14 розділу III цього Положення;

10) норматив платоспроможності та достатності капіталу власника істотної участі – сума прийнятних активів, яка на будь-яку дату має бути не меншою нормативного обсягу активів, який визначається відповідно до пункту 15 розділу III цього Положення;

11) норматив ризиковості операцій – сума прийнятних активів, що відповідають вимогам диверсифікації, встановленим у пунктах 17 – 21 розділу IV цього Положення, яка на будь-яку дату має бути не меншою нормативного обсягу активів, який визначається у пункті 16 розділу IV цього Положення;

12) норматив якості активів – сума активів, що визначені пунктом 23 розділу V цього Положення як низькоризикові активи, яка на будь-яку дату має бути не менше нормативного обсягу активів, який визначається у пункті 22 розділу V цього Положення;

13) нормативний обсяг активів – мінімальний обсяг прийнятних активів, необхідний страховику з метою дотримання нормативу платоспроможності та достатності капіталу, нормативу ризиковості операцій та нормативу якості активів, який визначається у порядку, встановленому цим Положенням;

14) окремі види страхування – перелік видів страхування відповідно до Закону про страхування, визначений з метою застосування особливостей цього Положення до страховика, який отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів) у частині проведення таких видів страхування:

обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації;

обов'язкового страхування відповідальності морського перевізника та виконавця робіт, пов'язаних із обслуговуванням морського транспорту, щодо відшкодування збитків, завданих пасажиром, багажу, пошти, вантажу, іншим користувачам морського транспорту та третім особам;

обов'язкового страхування цивільної відповідальності суб'єктів космічної діяльності;

обов'язкового страхування відповідальності щодо ризиків, пов'язаних з підготовкою до запуску космічної техніки на космодромі, запуском та експлуатацією її у космічному просторі;

добровільного страхування відповідальності власників водного транспорту (включаючи відповідальність перевізника);

добровільного страхування повітряного транспорту;

добровільного страхування відповідальності власників повітряного транспорту (включаючи відповідальність перевізника);

добровільного страхування водного транспорту (морського внутрішнього та інших видів водного транспорту);

обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;

добровільного страхування сільськогосподарської продукції;

добровільного страхування наземного транспорту (крім залізничного);

добровільного медичного страхування (безперервного страхування здоров'я);

15) права вимоги до перестраховиків – сума часток перестраховиків у страхових резервах, розрахованих відповідно до вимог законодавства;

16) рівень вихідного перестраховання – співвідношення часток страхових платежів, належних перестраховикам, за останні чотири квартали відповідно до звітних даних страховика до загальних надходжень сум страхових платежів за аналогічний період;

17) рівень вхідного перестраховування – співвідношення надходжень сум страхових платежів від перестраховувальників за останні чотири квартали відповідно до звітних даних страховика до загальних надходжень сум страхових платежів за аналогічний період;

18) страхові резерви – величина, яка визначає грошову оцінку зобов'язань страховика за договорами страхування (перестраховування), розрахована відповідно до вимог законодавства з метою забезпечення майбутніх страхових виплат залежно від видів страхування;

19) сума прийнятних активів – сукупна вартість активів страховика, яка визначається за балансовою вартістю таких активів у національній валюті, якщо інше не передбачено цим Положенням, які відповідають критеріям ліквідності, прибутковості та якості активів страховика, встановленим у розділі II цього Положення.

Інші терміни, які використовуються у цьому Положенні, вживаються у значеннях, визначених у Законі про фінансові послуги, Законі про страхування та інших нормативно-правових актах з питань регулювання страхової діяльності.

4. Страховик зобов'язаний на будь-яку дату дотримуватись критеріїв ліквідності, прибутковості та якості активів страховика, нормативу платоспроможності та достатності капіталу, нормативу ризиковості операцій та нормативу якості активів.

Страховик, який є власником істотної участі у страховику (страховиках), зобов'язаний на будь-яку дату дотримуватись нормативу платоспроможності та достатності капіталу власника істотної участі.

5. Страховик зобов'язаний розміщувати кошти страхових резервів відповідно до статті 31 Закону про страхування.

6. Страховик, який здійснює страхування довічної пенсії у системі недержавного пенсійного забезпечення, зобов'язаний розміщувати кошти страхових резервів, сформованих за такими договорами, відповідно до статті 49 Закону України “Про недержавне пенсійне забезпечення”.

7. Національний банк України (далі – Національний банк) має право письмово вимагати надання інформації та/або копій підтверджуючих документів про дотримання вимог цього Положення станом на будь-яку дату. Перелік інформації та/або документів, порядок, форма та строки їх надання визначаються у письмовій вимозі Національного банку.

II. Критерії ліквідності, прибутковості та якості активів страховика

8. Страховик визначає активи, що включаються до суми прийнятних активів, із застосуванням критеріїв ліквідності, прибутковості та якості активів страховика, встановлених у пунктах 9 – 11 розділу II цього Положення.

9. Сума прийнятних активів може включати (з урахуванням вимог та обмежень, установлених у пунктах 10, 11 розділу II цього Положення) такі активи:

- 1) грошові кошти на поточному рахунку;
- 2) банківські вклади (депозити) та кошти на рахунках умовного зберігання (ескроу) в національній валюті України та іноземній валюті;
- 3) валютні вкладення згідно з валютою страхування;
- 4) нерухоме майно;
- 5) акції, облігації підприємств (крім цільових облігацій), іпотечні облігації, облігації місцевих позик, облігації міжнародних фінансових організацій, право власності страховика на які зареєстроване відповідно до законодавства;
- 6) державні цінні папери, право власності страховика на які зареєстроване відповідно до законодавства;
- 7) права вимоги до перестраховиків;
- 8) інвестиції в економіку України за Напрямами інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 року № 1211 (зі змінами) (далі – інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України);
- 9) банківські метали;
- 10) кредити страхувальникам - фізичним особам, що уклали договори страхування життя, в межах викупної суми на момент видачі кредиту та під заставу викупної суми;
- 11) готівка в касі в обсягах лімітів залишків каси;

12) залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах, що сплачені страховиками до централізованих страхових резервних фондів Моторного (транспортного) страхового бюро України відповідно до Закону про обов'язкове страхування;

13) непрострочена дебіторська заборгованість за укладеними договорами страхування та вхідного перестраховування за окремими видами страхування в обсязі не більше резерву незароблених премій за відповідними окремими видами страхування;

14) непрострочена дебіторська заборгованість за укладеними договорами страхування та вхідного перестраховування з обов'язкового страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту, та за договорами, визначеними в пункті 5 розділу II Методики формування страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя, затвердженої розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17 грудня 2004 року № 3104, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 10 січня 2005 року за № 19/10299 (у редакції розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг від 18 вересня 2018 року № 1638) (зі змінами) (далі – Методика) в обсязі не більше резерву незароблених премій за такими договорами;

15) непрострочена дебіторська заборгованість за укладеними договорами страхування та вхідного перестраховування з видів страхування, не зазначених у підпунктах 13, 14 пункту 9 розділу II цього Положення, – в обсязі не більше 40 відсотків резервів незароблених премій за відповідними видами страхування;

16) непрострочена дебіторська заборгованість за укладеними договорами страхування життя та вхідного перестраховування – в обсязі не більше частини математичного резерву, нарахованого за страховими платежами, що сформували таку дебіторську заборгованість;

17) непрострочена дебіторська заборгованість за укладеними договорами вхідного перестраховування з перестраховиками - нерезидентами:

з країни - члена Організації економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР), рейтинг фінансової надійності (стійкості) якої не нижчий, ніж за класифікацією таких міжнародних рейтингових агентств:

V+ – A.M.Best (США);

Vaa3 – Moody's Investors Service (США);

VBB- – Standard & Poor's (США);

VBB- – Fitch Ratings (Великобританія);

з країни, яка не є членом ОЕСР, рейтинг фінансової надійності (стійкості) якої не нижчий, ніж за класифікацією таких міжнародних рейтингових агентств:

- A – A.M.Best (США);
- A2 – Moody's Investors Service (США);
- A – Standard & Poor's (США);
- A – Fitch Ratings (Великобританія);

18) непрострочена дебіторська заборгованість за укладеними договорами вихідного перестраховування з обов'язкового страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту, та договорами, визначеними в пункті 5 розділу II Методики;

19) непрострочена дебіторська заборгованість за укладеними договорами вихідного перестраховування, не зазначеними у підпунктах 17, 18 пункту 9 розділу II цього Положення, – в обсязі не більше 20 відсотків такої дебіторської заборгованості;

20) непрострочена дебіторська заборгованість, що виникла внаслідок розміщення грошових коштів страховика у гарантійних фондах асистанських компаній виключно з метою гарантування медичного обслуговування клієнтів страховика в медичних закладах відповідно до договорів страхування в разі настання страхових випадків в обсязі не більше 3 % нормативного обсягу активів, який визначається з метою дотримання нормативу платоспроможності та достатності капіталу;

21) непрострочена дебіторська заборгованість, що виникла внаслідок здійснення страхового відшкодування за іншого страховика за угодами з прямого врегулювання збитків (вимог) за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;

22) непрострочена дебіторська заборгованість, що виникла внаслідок здійснення страхового відшкодування за іншого страховика згідно з умовами договору співстрахування, укладеного спільно з таким страховиком;

23) дебіторська заборгованість за нарахованими відсотками за банківськими вкладами (депозитами), цінними паперами, емітентом яких є держава;

24) внески страховика, що є учасником фінансової групи, до статутних капіталів інших страховиків - учасників цієї фінансової групи в обсязі, встановленому законодавством, за умови виконання такою фінансовою групою вимог до регулятивного капіталу, встановлених законодавством, та вимог цього Положення;

25) активи з права користування відповідно до міжнародного стандарту фінансової звітності 16 “Оренда” у розмірі, що не перевищує розміру відповідного орендного зобов’язання.

10. Активи, визначені в пункті 9 розділу II цього Положення, включаються до суми прийнятних активів з урахуванням таких вимог та обмежень:

1) кредити страхувальникам - фізичним особам, що уклали договори страхування життя, – в межах математичних резервів, сформованих за такими договорами страхування життя;

2) нерухоме майно, набуте у власність страховиком протягом поточного календарного року, включається до суми прийнятних активів у обсязі, що не перевищує 25 відсотків розміру вартості набуття такого нерухомого майна, або нерухоме майно, справедлива вартість якого збільшилась протягом поточного календарного року більше ніж на 10 відсотків його справедливої вартості на початок календарного року, включається до суми прийнятних активів у обсязі його вартості на початок календарного року та 25 відсотків розміру такого збільшення за умов, якщо:

справедлива вартість такого майна підтверджена звітом про його оцінку, складеним відповідно до вимог Закону України “Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні” та

наявна рецензія щодо такого звіту, виконана експертною радою, що спеціально створена саморегулювальною організацією оцінювачів з метою контролю за якістю оцінки майна, яка проводиться оцінювачами – членами такої саморегулювальної організації або оцінювачем, який має не менш ніж дворічний досвід практичної діяльності з оцінки майна та працює у Фонді державного майна України, і яка класифікує звіт про оцінку майна як такий, що відповідає вимогам нормативно-правових актів з оцінки майна.

Нерухоме майно, зазначене у абзацах першому – третьому підпункту 2 пункту 10 розділу II цього Положення, може бути включене до суми прийнятних активів у повному обсязі у разі, якщо його вартість як окремого елементу фінансової звітності підтверджена суб’єктом аудиторської діяльності, який відповідно до законодавства має право проводити обов’язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, відповідно до вимог Міжнародних стандартів аудиту, – з дати такого підтвердження.

Нерухоме майно, яке було набуто у власність страховиком протягом поточного календарного року та справедлива вартість якого збільшилась протягом поточного календарного року, може бути включене до суми прийнятних активів у розмірі, визначеному в абзацах першому – четвертому підпункту 2 пункту 10

розділу II цього Положення для нерухомого майна, яке було набуто у власність страховиком протягом поточного календарного року.

Нерухоме майно, справедлива вартість якого збільшилась протягом поточного календарного року менше ніж на 10 відсотків його вартості на початок календарного року та таке майно було набуто страховиком до початку календарного року, може бути включене до суми прийнятних активів у повному обсязі;

3) акції українських емітентів, які відповідно до законодавства пройшли процедуру лістингу на фондовій біржі та перебувають у біржовому реєстрі;

4) акції іноземних емітентів, щодо яких Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку прийнято рішення про допуск таких цінних паперів до обігу на території України, відповідно до законодавства пройшли процедуру лістингу на фондовій біржі та перебувають у біржовому реєстрі, а також за умови, що:

іноземний емітент акцій провадить свою діяльність не менше ніж два роки;
акції іноземних емітентів перебувають в обігу упродовж останніх 12 місяців до дати розрахунку величини активів на організованих фондових ринках та пройшли процедуру лістингу на одній з іноземних фондових бірж згідно з переліком іноземних фондових бірж, на яких мають бути допущені до обігу цінні папери іноземних емітентів, що мають намір отримати допуск до обігу цінних паперів на території України, затвердженим Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку;

5) облігації підприємств українських емітентів, облігації місцевих позик, іпотечні облігації, державні облігації України, облігації міжнародних фінансових організацій перебувають у біржовому списку.

Облігації, які виключено з біржового списку та протягом 90 календарних днів не включено до біржового списку, надалі включаються до суми прийнятних активів у розмірі не більше 50 відсотків їх вартості;

6) облігації іноземних емітентів, щодо яких Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку прийнято рішення про допуск таких цінних паперів до обігу на території України, відповідають вимогам щодо допуску таких цінних паперів до обігу їх на території України, а також за умови, що:

кредитний рейтинг іноземного емітента облігацій не нижчий одного з таких:

A3 – Moody's Investors Service (США);

A – Standard & Poor's (США);

A – Fitch Ratings (Великобританія);

облігації іноземних емітентів перебувають в обігу впродовж останніх 12 місяців до дати розрахунку величини активів на організованих фондових ринках та пройшли процедуру лістингу на одній з іноземних фондових бірж згідно з

переліком іноземних фондових бірж, на яких мають бути допущені до обігу цінні папери іноземних емітентів, що мають намір отримати допуск до обігу цінних паперів на території України, затвердженим Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку;

7) цінні папери іноземних держав - емітентів відповідають вимогам щодо допуску таких цінних паперів до обігу на території України, а також за умови, що суверенні рейтинги в національній валюті, в іноземній валюті, за короткостроковими зобов'язаннями, за довгостроковими зобов'язаннями країни, в якій державою здійснено випуск цінних паперів, не нижчі одного з таких:

A3 – Moody's Investors Service (США);

A – Standard & Poor's (США);

A – Fitch Ratings (Великобританія);

8) активи, визначені в підпунктах 1–3, 9 пункту 9 розділу II цього Положення, розміщені в банку, кредитний рейтинг якого відповідає інвестиційному рівню за Національною рейтинговою шкалою, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2007 року № 665 (далі – національна рейтингова шкала).

У разі зниження рівня кредитного рейтингу банку, в якому розміщено активи страховика, нижче інвестиційного рівня за національною рейтинговою шкалою, такі активи включаються до суми прийнятних активів з такого розрахунку:

протягом 30 календарних днів з моменту зниження рівня кредитного рейтингу в розмірі не більше 75 відсотків їх вартості;

протягом 31 – 60 календарних днів з моменту зниження рівня кредитного рейтингу в розмірі не більше 50 відсотків їх вартості;

протягом 61 – 90 календарних днів з моменту зниження рівня кредитного рейтингу в розмірі не більше 25 відсотків їх вартості.

Якщо протягом 90 календарних днів з моменту зниження рівня кредитного рейтингу банку, в якому розміщені активи страховика, не відбулось відновлення рейтингу до рівня інвестиційного, зазначені активи не включаються до суми прийнятних активів;

9) боргові цінні папери, емітентом яких є резидент України, мають інвестиційний рівень кредитного рейтингу за національною рейтинговою шкалою.

Борговий цінний папір, в якому розміщено коши страхових резервів страховика, рівень кредитного рейтингу якого знижено нижче інвестиційного за національною рейтинговою шкалою, включається до суми прийнятних активів з такого розрахунку:

протягом 30 календарних днів з моменту зниження рівня кредитного рейтингу в розмірі не більше 75 відсотків його вартості;

протягом 31 – 60 календарних днів з моменту зниження рівня кредитного рейтингу в розмірі не більше 50 відсотків його вартості;

протягом 61 – 90 календарних днів з моменту зниження рівня кредитного рейтингу в розмірі не більше 25 відсотків його вартості.

Зазначені активи не включаються до суми прийнятних активів, якщо протягом 90 календарних днів з моменту зниження рівня кредитного рейтингу боргового цінного папера, в якому розміщено коши страхових резервів страховика, не відбулось відновлення рейтингу до рівня інвестиційного;

10) акції українських емітентів, облігації підприємств українських емітентів, іпотечні облігації, крім іпотечних облігацій, емітентом яких є фінансова установа, більше ніж 50 відсотків корпоративних прав якої належить державі та/або державним банкам, інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом Міністрів України, – разом включаються до суми прийнятних активів у обсязі, що не перевищує обмежень, встановлених підпунктом 8 пункту 17 розділу IV цього Положення;

11) оцінка активів здійснюється відповідно до вимог міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності з урахуванням вимог цього Положення;

12) активи визначені в національній валюті України або в іноземній валюті.

11. Сума прийнятних активів не включає:

1) активи, розміщені в банку, щодо якого прийнято рішення Національного банку про віднесення його до категорії неплатоспроможних;

2) цінні папери:

обіг яких зупинено, – з дати оприлюднення відповідної інформації на офіційному вебсайті Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, зупинено внесення змін до системи депозитарного обліку;

емітента, стосовно якого відкрито провадження у справі про банкрутство;

емітента, щодо якого прийнято рішення про припинення шляхом ліквідації або визнання емітента банкрутом;

емітента, емісію цінних паперів якого визнано недійсною, скасовано реєстрацію випуску цінних паперів такого емітента;

емітента, якого включено до списку емітентів, що мають ознаки фіктивності, оприлюдненого на офіційному вебсайті Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку;

емітента, щодо якого в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань відсутні відомості про

юридичну особу або наявні відомості про відсутність юридичної особи за її місцезнаходженням;

емітента, щодо якого прийнято рішення про зупинення торгівлі на будь-якій біржі, – з дати оприлюднення відповідної інформації на офіційному вебсайті Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку;

3) права вимоги до перестраховиків - резидентів з видів страхування, за якими такий перестраховик не має права здійснювати діяльність на дату розрахунку, та права вимоги до перестраховиків - нерезидентів, які на дату укладення відповідного договору перестраховування не відповідали вимогам, встановленим законодавством з питань регулювання ринків фінансових послуг;

4) активи, щодо яких існують будь-які юридичні, контрактні, регуляторні, податкові або інші перешкоди та обмеження щодо можливості страховика для їх передавання, продажу або іншого способу відчуження;

5) активи, які зареєстровані та/або перебувають на тимчасово окупованій території України;

6) активи, які зареєстровані та/або перебувають на території населених пунктів, внесених до переліку населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження, та переліку населених пунктів, що розташовані на лінії зіткнення;

7) права вимоги до фізичних осіб та юридичних осіб, до яких Радою національної безпеки і оборони України застосовано персональні спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції), а також активи таких осіб;

8) майно, щодо якого законом, актами уповноважених на це органів державної влади, їх посадових осіб або на підставі договору встановлено заборону розпоряджатися та/або користуватися (обтяження) або заборону відчуження, крім випадків, коли обмеження встановлено з метою виконання страхових зобов'язань страховика;

9) активи, щодо вартості яких суб'єкт аудиторської діяльності, який відповідно до законодавства має право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, не зміг отримати достатні аудиторські докази (не зміг підтвердити вартість, за якою актив визнаний у балансі страховика) та/або отримав достатні аудиторські докази і дійшов висновку про викривлення вартості таких активів, про що зазначено в аудиторському звіті щодо проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності (консолідованої фінансової звітності) та/або звіті щодо огляду проміжної фінансової інформації, та/або

додатковому звіті суб'єкта аудиторської діяльності. Активи, зазначені у підпункті 9 пункту 11 розділу II цього Положення, будуть віднесені до прийнятних активів після підтвердження суб'єктом аудиторської діяльності, який відповідно до законодавства має право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, їх вартості відповідно до вимог Міжнародних стандартів аудиту, – з дати такого підтвердження.

Нерухоме майно включається до складу прийнятних активів у період між річною звітною датою та датою підписання аудиторського звіту щодо проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності (консолідованої фінансової звітності), якщо його вартість підтверджена суб'єктом аудиторської діяльності, який відповідно до законодавства має право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, відповідно до аудиторського звіту щодо проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності (консолідованої фінансової звітності) за попередній звітний рік. Нерухоме майно, набуте у власність страховиком протягом поточного календарного року та/або нерухоме майно, справедлива вартість якого збільшилась протягом поточного календарного року включається до складу прийнятних активів за умови дотримання підпункту 2 пункту 10 розділу II цього Положення.

12. Норматив ризиковості операцій не включає такі активи:

1) активи, які перебувають у заставі та є забезпеченням виконання будь-якої вимоги за іншими, ніж страхові, зобов'язаннями страховика;

2) активи, придбані за рахунок позик (кредити, поворотна фінансова допомога, інші позикові кошти), які не погашені на дату розрахунку нормативного обсягу активів;

3) активи, розміщені у банках та боргових цінних паперах, кредитний рейтинг яких нижче інвестиційного рівня за національною рейтинговою шкалою;

4) цінні папери, емітентами яких є інші страховики;

5) цінні папери із зобов'язаннями зворотного викупу;

6) активи, за якими не здійснено повної оплати їх вартості;

7) іпотечні облігації, крім іпотечних облігацій, емітентом яких є фінансова установа, більше ніж 50 відсотків корпоративних прав якої належать державі та/або державним банкам;

8) кошти, отримані на умовах субординованого боргу;

9) помилково перераховані кошти на рахунок страховика;

10) суми страхових платежів, які підлягають поверненню страхувальнику відповідно до умов договору або законодавства;

11) права вимоги до перестраховика - нерезидента:

з країни - члена ОЕСР, рейтинг фінансової надійності (стійкості) якої нижчий, ніж за класифікацією таких міжнародних рейтингових агентств:

B+ – A.M.Best (США);

Baa3 – Moody's Investors Service (США);

BBB- – Standard & Poor's (США);

BBB- – Fitch Ratings (Великобританія);

з країни, яка не є членом ОЕСР, рейтинг фінансової надійності (стійкості) якої нижчий, ніж за класифікацією таких міжнародних рейтингових агентств:

A – A.M.Best (США);

A2 – Moody's Investors Service (США);

A – Standard & Poor's (США);

A – Fitch Ratings (Великобританія);

12) права вимоги до перестраховиків - нерезидентів за укладеними договорами перестраховування ризиків, пов'язаних з дожиттям застрахованої особи, якщо це передбачено договором, до закінчення дії договору страхування та/або досягнення застрахованою особою визначеного договором віку, крім ризиків, які пов'язані зі смертю застрахованої особи в будь-якому випадку та/або з нещасним випадком, що трапився, та/або в разі стійкої непрацездатності або інвалідності унаслідок хвороби застрахованої особи;

13) активи, перелічені у підпунктах 13 – 20 пункту 9 розділу II цього Положення.

III. Норматив платоспроможності та достатності капіталу. Норматив платоспроможності та достатності капіталу власника істотної участі

13. Нормативний обсяг активів, який визначається з метою дотримання нормативу платоспроможності та достатності капіталу, встановлюється як більша з таких величин:

З + К;

З + НЗП,

де З (зобов'язання) – сума величини довгострокових та поточних зобов'язань і забезпечень, що розраховується відповідно до законодавства та визначається як сумарна величина розділів II – IV пасиву балансу (Звіту про фінансовий стан), форма і склад статей якого визначаються Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28 лютого 2013 року за № 336/22868 (зі змінами);

К – величина, що дорівнює:

30 млн грн – для страховика, який здійснює або планує здійснювати види страхування інші, ніж страхування життя;

45 млн грн – для страховика, який здійснює або планує здійснювати страхування життя;

НЗП – нормативний запас платоспроможності, який розраховується відповідно до законодавства.

14. Нормативний обсяг активів, який визначається з метою дотримання нормативу платоспроможності та достатності капіталу, може бути зменшений на розмір відстрочених аквізиційних витрат в обсязі не більше:

1) 7 відсотків розміру сформованого резерву нетто-премій – для страховика, який отримав ліцензію на провадження діяльності зі страхування життя. При цьому відстрочені аквізиційні витрати можуть бути враховані у такій мірі, щоб не включати суми, враховані при застосуванні модифікації резерву нетто-премій;

2) 25 відсотків розміру сформованого резерву незароблених премій – для страховика, що здійснює страхування інше, ніж страхування життя. При цьому до резерву незароблених премій не враховується резерв незароблених премій, сформований страховиком методом “1/4” відповідно до Методики.

15. Нормативний обсяг активів, який визначається з метою дотримання нормативу платоспроможності та достатності капіталу власника істотної участі, встановлюється у розмірі нормативного обсягу активів, визначеного відповідно до пунктів 13, 14 розділу III цього Положення, збільшеного на величину, що визначається у такому порядку:

1) у разі набуття істотної участі у страховику (страховиках), що не виконує (виконують) вимоги, встановлені цим Положенням, величина дорівнює добутку розміру істотної участі у такому (таких) страховику (страховиках) на розмір нестачі (дефіциту) прийнятних активів страховика (страховиків), участь у якому (яких) набула;

2) якщо страховик (страховики), в якому (яких) набута участь, виконує (виконують) вимоги, встановлені цим Положенням, величина дорівнює нулю.

IV. Норматив ризиковості операцій

16. Нормативний обсяг активів, який визначається з метою дотримання нормативу ризиковості операцій, встановлюється у розмірі страхових резервів, які розраховуються відповідно до законодавства.

Нормативний обсяг активів, який визначається з метою дотримання нормативу ризиковості операцій, може бути зменшений на розмір відстрочених аквізиційних витрат в обсязі не більше:

1) 5 відсотків розміру сформованого резерву нетто-премій – для страховика, який отримав ліцензію на провадження діяльності зі страхування життя. При цьому відстрочені аквізиційні витрати можуть бути враховані у такому розмірі, щоб не включати суми, враховані при застосуванні модифікації резерву нетто-премій;

2) 20 відсотків розміру сформованого резерву незароблених премій – для страховика, що здійснює страхування інше, ніж страхування життя. При цьому до резерву незароблених премій не враховується резерв незароблених премій, сформований страховиком методом “1/4” відповідно до Методики.

17. Норматив ризиковості операцій включає прийнятні активи в таких обсягах:

1) грошові кошти на поточних рахунках та банківські вклади (депозити) на вимогу та банківські вклади (депозити), істотною умовою яких є право страховика повернути (зняти) кошти, розміщені на такому депозиті, протягом строку дії договору (за винятком коштів у розмірі резерву належних виплат страхових сум та коштів резерву заявлених, але не виплачених збитків):

для страховика, який отримав ліцензію на провадження діяльності зі страхування життя, – не більше 20 відсотків страхових резервів;

для страховика, що здійснює страхування інше, ніж страхування життя, – не більше 30 відсотків страхових резервів.

Кошти резерву належних виплат страхових сум та кошти резерву заявлених, але не виплачених збитків, розміщені у вигляді грошових коштів на поточних рахунках та банківських вкладів на вимогу, включаються до нормативу ризиковості операцій у повному обсязі;

2) банківські вклади (депозити), крім зазначених у підпункті 1 пункту 17 розділу IV цього Положення, та кошти на рахунках умовного зберігання (ескроу) – разом не більше 70 відсотків страхових резервів.

При цьому банківські вклади (депозити), валютні вкладення в одній банківській установі – не більше 20 відсотків страхових резервів.

Обсяг банківських вкладів (депозитів) в іноземній валюті може бути збільшений на величину, яка відповідає розміру сформованих страхових резервів за договорами страхування, за якими страховики несуть відповідальність в іноземній валюті;

3) нерухоме майно – не більше 20 відсотків страхових резервів, при цьому вкладення в один об'єкт нерухомого майна – не більше 10 відсотків страхових резервів;

4) цінні папери за вказаним нижче переліком – разом не більше 50 відсотків страхових резервів, з них:

акції, облігації іноземних емітентів та цінні папери іноземних держав – для страховика, який отримав ліцензію на провадження діяльності зі страхування життя, – не більше 20 відсотків страхових резервів, а для страховика, що здійснює страхування інше, ніж страхування життя, – не більше 10 відсотків страхових резервів;

облігації місцевих позик - не більше 10 відсотків страхових резервів;

іпотечні облігації, емітентом яких є фінансова установа, більше ніж 50 відсотків корпоративних прав якої належать державі та/або державним банкам, – разом не більше 20 відсотків страхових резервів;

облігації міжнародних фінансових організацій для страховика, який отримав ліцензію на провадження діяльності зі страхування життя, – не більше 50 відсотків страхових резервів, а для страховика, що здійснює страхування інше, ніж страхування життя, – не більше 40 відсотків страхових резервів;

5) державні облігації України – для страховика, який отримав ліцензію на провадження діяльності зі страхування життя, – не більше 95 відсотків страхових резервів, а для страховика, що здійснює страхування інше, ніж страхування життя, – не більше 80 відсотків страхових резервів;

б) норматив ризиковості операцій включає у повному обсязі:

права вимоги до перестраховиків у резерві заявлених, але не виплачених збитків, та резерві належних виплат страхових сум;

права вимоги до перестраховиків за укладеними договорами перестраховування ризиків за окремими видами страхування за умови, що перестраховик відповідає таким вимогам:

провадить страхову та/або перестрахову діяльність не менше десяти років;

рейтинг фінансової надійності перестраховика-резидента, визначений уповноваженими рейтинговими агентствами та/або міжнародними рейтинговими

агентствами, визнаними відповідно до законодавства, не нижчий ніж АА- за національною рейтинговою шкалою;

права вимоги до перестраховиків за укладеними договорами перестраховування ризиків із страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту та за договорами, визначеними в пункті 5 розділу II Методики.

Права вимоги до перестраховиків (за винятком прав вимог до перестраховиків у резерві заявлених, але не виплачених збитків та у резерві заявлених, але не врегульованих збитків) за відповідними видами страхування, крім абзаців третього – шостого підпункту 6 пункту 17 розділу IV цього Положення, – не більше 50 відсотків страхових резервів, при цьому:

права вимоги до перестраховиків - резидентів – не більше 10 відсотків від страхових резервів;

права вимоги до перестраховиків - нерезидентів для страховика, який отримав ліцензію на провадження діяльності зі страхування життя, – не більше 40 відсотків від страхових резервів;

7) довгострокове (строком більше 3 років) фінансування (кредитування) житлового будівництва – не більше 10 відсотків страхових резервів зі страхування життя;

8) акції українських емітентів, облігації підприємств українських емітентів, іпотечні облігації, крім іпотечних облігацій, емітентом яких є фінансова установа, більше ніж 50 відсотків корпоративних прав якої належить державі та/або державним банкам, інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом Міністрів України, – разом не більше 3 відсотків страхових резервів;

9) банківські метали – разом не більше 15 відсотків страхових резервів;

10) кредити страхувальникам - фізичним особам – у сукупності не більше 20 відсотків страхових резервів зі страхування життя.

18. Норматив ризиковості операцій включає залишки коштів, сплачені страховиком до централізованих страхових резервних фондів Моторного (транспортного) страхового бюро України відповідно до Закону про обов'язкове страхування, в обсязі не більше ніж розміри коштів, що використовуються виключно для виконання таким страховиком зобов'язань за укладеними договорами обов'язкового страхування (перестраховування) цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, збільшені на дебіторську заборгованість, що виникла внаслідок розрахунків з прямого врегулювання збитків (вимог) за такими договорами та угодами з прямого

врегулювання збитків (вимог), зменшені на суму кредиторської заборгованості, що виникла внаслідок таких розрахунків зі страховиками.

Зазначені кошти страховика повинні обліковуватись у Моторному (транспортному) страховому бюро України окремо.

19. Норматив ризиковості операцій включає активи, розміщені у банках та боргових цінних паперах, кредитний рейтинг яких за національною рейтинговою шкалою нижче ніж А- (але в межах інвестиційного рівня), – разом не більше 20 відсотків страхових резервів, при цьому в одній юридичній особі – не більше 10 відсотків страхових резервів.

20. Норматив ризиковості операцій включає наступні активи страховика, розміщені в одній юридичній особі, в розмірі не більше 25 відсотків страхових резервів:

1) банківські вклади (депозити), валютні вкладення, банківські метали на рахунках, відкритих у цій юридичній особі;

2) акції, облігації підприємств, іпотечні облігації, емітентом яких є ця юридична особа;

3) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України;

4) довгострокове (строком більше 3 років) фінансування (кредитування) житлового будівництва.

21. Норматив ризиковості операцій без дотримання вимог, встановлених пунктами 17, 19 та 20 розділу IV цього Положення, може включати прийнятні активи (з урахуванням вимог пункту 12 розділу II цього Положення) у розмірі не більше ніж сформовані резерв катастроф та резерв коливань збитковості на дату розрахунку нормативу.

V. Норматив якості активів

22. Нормативний обсяг активів, який визначається з метою дотримання нормативу якості активів, встановлюється:

1) для страховика, який отримав ліцензію на провадження діяльності зі страхування життя, – у розмірі 40 відсотків страхових резервів (за винятком резерву належних виплат);

2) для страховика, який отримав ліцензію на провадження діяльності за видами страхування іншими, ніж страхування життя:

якщо страховик отримав ліцензію на провадження діяльності хоча б за одним з видів обов'язкового страхування та рівень вхідного перестраховування не перевищує 10 відсотків, – у розмірі 40 відсотків страхових резервів (за винятком резерву заявлених, але не виплачених збитків);

якщо страховик отримав ліцензію на провадження діяльності тільки за видами добровільного страхування та рівень вхідного перестраховування не перевищує 10 відсотків, – у розмірі 20 відсотків страхових резервів (за винятком резерву заявлених, але не виплачених збитків);

якщо у страховика рівень вхідного перестраховування перевищує 10 відсотків та/або рівень вихідного перестраховування перевищує 50 відсотків, – у розмірі 60 відсотків страхових резервів (за винятком резерву заявлених, але не виплачених збитків).

23. Низькоризиковими активами визнаються з метою виконання вимог цього Положення (з урахуванням вимог та обмежень, встановлених пунктами 10, 11 розділу II та пунктами 17 – 20 розділу IV цього Положення) такі активи:

1) цінні папери, емітентом яких є держава, право власності страховика на які зареєстроване відповідно до законодавства;

2) кошти, розміщені в банках, крім грошових коштів, розміщених на поточних рахунках, та банківських вкладів (депозитів) на вимогу, які мають кредитний рейтинг не нижче ніж AA за національною рейтинговою шкалою;

3) облігації, емітентом яких є банк, який має кредитний рейтинг не нижче ніж AA за національною рейтинговою шкалою;

4) облігації міжнародних фінансових організацій;

5) залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах, що сплачені страховиком до централізованих страхових резервних фондів Моторного (транспортного) страхового бюро України відповідно до Закону про обов'язкове страхування та розміщені в банках, які мають кредитний рейтинг не нижче ніж AA за національною рейтинговою шкалою, та в державні цінні папери;

б) права вимоги до перестраховиків - нерезидентів за укладеними договорами перестраховування ризиків з обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації та за договорами міжнародного обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, які діють на території країн - членів міжнародної системи автомобільного страхування

“Зелена Картка” за умови, що такі перестраховики не є резидентами держави, що здійснює збройну агресію проти України у значенні, наведеному в статті 1 Закону України “Про оборону України”, та/або дії яких створюють умови для виникнення воєнного конфлікту та застосування воєнної сили проти України, та рейтинг фінансової надійності (стійкості) таких перестраховиків - нерезидентів не нижчий за класифікацією таких міжнародних рейтингових агентств:

A – A.M.Best (США);

A2 – Moody’s Investors Service (США);

A – Standard & Poor’s (США);

A – Fitch Ratings (Великобританія);

7) права вимоги до перестраховика - нерезидента за укладеними договорами перестрашування ризиків з обов’язкового страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту, за умови, що такий перестраховик не є резидентом держави, що здійснює збройну агресію проти України у значенні, наведеному в статті 1 Закону України “Про оборону України”, та/або дії якого створюють умови для виникнення воєнного конфлікту та застосування воєнної сили проти України.